

OEFENING 1:

DE LEERKRACHT ALS BEGINNER

AANDACHT VOOR DE EIGENHEID VAN HET SCHOOLSE

Situering	<p>Om je voor te bereiden als leerkracht, wordt er in het begin van het jaar vaak gevraagd om een bezoek af te leggen aan een school. Deze verkenning van de beginsituatie wordt gezien als een essentiële stap om als leerkracht competent te kunnen handelen; dit wil zeggen met kennis van zaken en rekening houdend met de behoeften, de sterktes en zwaktes van de school, klas of leerling.</p> <p>Deze oefening is geen begin-situatieonderzoek. Het gaat er niet om kennis te maken met de specifieke context en de kenmerken van de school waarmee je als leerkracht rekening dient te houden. De inzet van deze oefening is veeleer om aandacht te hebben voor de eigenheid van de school – of de <i>school zoals ze is</i> - en niet voor de eigenschappen en de kenmerken van de school - of <i>de school als 'dit' of 'dat'</i>. De term 'eigenheid' verwijst dus niet naar universele kenmerken (bijvoorbeeld een school als een instelling of gebouw waar onderwijs wordt verschaft), noch op het meest particuliere of specifieke (bijvoorbeeld deze school ligt in een woonwijk, trekt veel allochtone kinderen aan) maar op datgene dat 'een school tot school' maakt (een klas tot een klas, enzovoort). Precies om de eigenheid van het schoolse naar voren te kunnen trekken, moet je als het ware de houding kunnen innemen van een beginner, dit wil zeggen als iemand die aandachtig is voor wat er te zien valt en zichtbaar kan maken wat vaak niet meer gezien wordt. De inzet is om met een open blik te kunnen kijken alsook je in te laten met de <i>school zoals ze is</i> (en niet zoals je vindt of wilt dat ze moet zijn).</p>
Doelstelling(en)	<ul style="list-style-type: none">• In enkele beelden kan je de eigenheid van een school, of een klas, of een leerling, of een speelplaats, of een directeur aangeven.• Je oefent jezelf in het aandachtig worden voor (en het uitzuiveren van de idee van) de school als school, de klas als klas, de leerling als leerling, de speelplaats als speelplaats, de leerkracht als leerkracht, de directeur als directeur.
Opdracht en instructies	<p><i>Opdracht</i></p> <p>Je neemt contact op met een (stage)school en organiseert een bezoek van een hele schooldag. Je bent ruime tijd aanwezig in de school, zowel voor de lessen beginnen en zo nodig ook na de uren. Je vertoeft een hele dag op de school en hebt aandacht voor wat in de architectuur, in het materiaal, in de opstelling van het meubilair, in de houdingen tussen de actoren (leerlingen, leerkracht, directie, etc.) de eigenheid van het schoolse is. Je focust daarbij steeds op één van de volgende vragen:</p> <p>A. Wat maakt een school tot een school (en verschillend van een bedrijf,</p>

	<p>een overheids- of economische instelling, een buurthuis, een bejaardenhuis)?</p> <p>B. Wat maakt een klas tot een klas (verschillend van een woonkamer, een eetkamer, een speelzaal, een jeugdlokaal)?</p> <p>C. Wat maakt een speelplaats tot een speelplaats (verschillend van een speelplein, een stationsplein, een park)?</p> <p>D. Wat maakt een leerling tot een leerling (verschillend van een zoon/dochter, een scouts of Chiro-jongere, een patiënt)?</p> <p>E. Wat maakt een leerkracht tot een leerkracht (verschillend van een ouder, een opvoeder, een begeleider, een mentor)?</p> <p>F. Wat maakt een schoolhoofd/directeur tot een schoolhoofd/directeur (verschillend van een bedrijfsleider, manager, politicus, ondernemer)?</p> <p><i>Instructies</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Maak precies 10 foto's (niet 11 of 9) die de eigenheid of essentie van de school/klas/leerling/leerkracht/directeur/speelplaats uitdrukken en naar voren halen. ○ De foto's mogen geen overzichtsfoto's zijn. ○ Gebruik een (in)zoomlens. ○ Op geen enkele foto mag er een (aan)gezicht weergegeven worden. ○ Presenteer de 10 foto's op een manier dat ze de kijker laten delen in dat bepaalde idee dat je naar voren wilt trekken. Verander indien nodig de afmetingen, kleur en contrast.
Uitbreiding	<p><i>Uitbreiding</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De opdracht kan herhaald worden door zich te focussen telkens op een andere vraag. • De oefeningen kunnen herhaald worden op het einde van het jaar. Men kan de resultaten van beide opdrachten met elkaar vergelijken en bespreken. <p><i>Opdracht binnen klasverband:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • De foto's kunnen voorgelegd en besproken worden met medestudenten met het oog op het uitzuiveren van de eigenheid.
Evaluatie	<ul style="list-style-type: none"> • De foto's moeten niet de persoonlijke beleving uitdrukken (met de omgang) van de school. Het gaat niet over wat de student vindt van de school (persoonlijke mening) of over wat de school moet zijn (oordeel), maar om een persoonlijke bijdrage tot wat de eigenheid is van de school. • De foto's drukken niet de universele school uit (met het risico dat men algemene kenmerken toewijst die ook gelden voor andere onderwijsinstellingen) noch de particuliere of bijzondere kenmerken van de school (met het risico dat het niet gedeeld kan worden). Het gaat om het presenteren van de school op zichzelf. • De student kan de foto's voor zich laten spreken.
Oefenmateriaal	<ul style="list-style-type: none"> • Fototoestel met zoomfunctie

- Eventueel computer met bewerkingsprogramma voor foto's
- Voorbereidende teksten:
 - Van den Driessen, M. (2007). De tocht van kinderen. *Oase* (72), 72-97.
 - Masschelein, J. & Simons, M. (2007). De architectuur van de leeromgeving. Een 'school' zonder 'ziel'. *Oase* (72), 6-13.
 - Masschelein, J. & Simons, M. (2012). *Apologie van de school. Een publieke zaak*. Leuven: Acco.